

## การทำบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก

เวียน โปะตะกา

วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

corresponding author e-mail: Wien\_1317@hotmail.com

### บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการทำบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก และแนวทางในการส่งเสริมบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก เพื่อเป็นแนวทางประกอบการพิจารณาวางแผนพัฒนาบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกได้ทำบทบาทการพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก โดยเริ่มตั้งแต่ต้นนอกสภา ในสภาจังหวัด ภายในจังหวัด และได้ทำบทบาทในการเป็นผู้มีส่วนในการเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชน จัดทำโครงการ เสนอร่างข้อบัญญัติงบประมาณเข้าสู่การพิจารณาของสภาจังหวัด มีการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงาน และทำบทบาทการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาเพื่อสนองความต้องการของประชาชน โดยเสนอแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานเพื่อการพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก เมื่อพบปัญหาการทำบทบาทในการพัฒนาในด้านงบประมาณ ด้านการประสานงาน ด้านการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ด้านการติดตามและประเมินผลแผนงานและโครงการพัฒนาต่าง ๆ และด้านปัญหาในการปฏิบัติงานของบุคลากรในส่วนของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ข้าราชการ และประชาชน

ดังนั้นการส่งเสริมบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ควรต้องส่งเสริมให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ทราบบทบาทหน้าที่ของตน มีความสามัคคี ผู้เกี่ยวข้อง ควรมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนาจังหวัด ควรศึกษาสภาพปัญหาความต้องการของประชาชนเพื่อนำมาประกอบการจัดทำแผนพัฒนา มีการติดตามและประเมินผลแผนงานและโครงการพัฒนาต่าง ๆ มีการปรับปรุงเพิ่มระบบงบประมาณจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น และควรมีการอบรมสัมมนาสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ทราบบทบาทหน้าที่ของตนเพื่อให้การปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

**คำสำคัญ:** การทำบทบาทสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การส่งเสริมบทบาทสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

## **Role Performance of the Executive Board of Provincial Administration Organization: A Case Study of Phitsanulok Provincial Administration Organization**

Wien Phothakao

College of local Administration, Khon Kaen university

corresponding author e-mail: Wien\_1317@hotmail.com

### **Abstract**

The objective of this research were to study the action of the roles of the executive board of Provincial Administration and to study the guidelines for their role promotion of the board in order to obtain the guidelines for provincial development planning consideration. Samples were 30 members of Provincial Council of Phitsanulok. The instrument was a questionnaire with reliability of 0.89. Data were analyzed by using percentage and content analysis on open ended question. The study found that the executive board of Provincial Administration acted their roles in provincial development starting from outside and inside the Provincial council by providing initiatives to solve the local problems according to the desire of the local people. Then, these initiatives would transform to written projects which were proposed for the approval by Provincial council before becoming part of Provincial budget. On solving problems according to the people's needs, it was found that most members of the Phitsanulok provincial Council had inadequate bargaining power in dealing with provincial officials owing to the fact that Phitsanulok Provincial Council had inadequate budget for city development. The major problems were budget, coordination, Provincial Council planning, monitoring and evaluating of project development, working problems of Provincial Council staff, government officials and people.

Therefore, action of the roles of the executive board of Provincial Administration should be promoted on awareness of their roles, harmony; stakeholders should have responsibilities to act in provincial development. Furthermore, monitoring, evaluation on project should be conducted and the training for the members should be offered so they can acquire their roles for the accurate action.

**Keywords:** Role performance of the executive board of provincial, The role of members of the Provincial Administration

## บทนำ

องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีความสำคัญ ในฐานะที่เป็นองค์กรที่รับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในชนบท และองค์การบริหารส่วนจังหวัดในฐานะที่เป็นตัวแทนของประชาชนในจังหวัดที่ร่วมทำงานกับระบบบริหารแนวใหม่ของกระทรวงมหาดไทย โดยเน้นจัดทำแผนการบริหารในระดับตำบล และหมู่บ้านเป็นเป้าหมายหลัก ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการส่วนจังหวัดภายในเขตจังหวัดโดยไม่ต้องระบுவายุทธยนอกเขตเทศบาล สุขาภิบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล แต่หมายถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีเขตพื้นที่รับผิดชอบในจังหวัดทั้งหมด

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (สจ.) มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะมีจำนวนเท่าใดขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรในจังหวัดนั้นเป็นเกณฑ์ โดยถือเอาสถิติจำนวนประชากรจากหลักฐานการทะเบียนราษฎรของกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทยที่ประกาศในที่สุดท้ายก่อนมีที่มีการเลือกตั้ง (ประกาศ ณ วันที่ 31 ธันวาคม ของทุกปี) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะแบ่งเป็นรายอำเภออย่างน้อยอำเภอละหนึ่งคน แต่ละอำเภอจะมีจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรของอำเภอนั้นๆ อำเภอใดมีประชากรมากก็จะมีจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาก อำเภอใดมีจำนวนประชากรน้อยก็จะมีจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดน้อยลงเป็นสัดส่วนกัน

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่ได้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องเฉพาะการให้ความเห็นชอบข้อบัญญัติและมีบทบาทเฉพาะในสภาจังหวัดเท่านั้น แต่จะมีบทบาทเข้าไปเกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหลายด้าน อีกทั้งยังมีบทบาทในการตรวจสอบการดำเนินงานของราชการส่วนภูมิภาคในฐานะตัวแทนประชาชนและยังมีบทบาทในทางพฤตินัยในการเป็นผู้นำท้องถิ่นโดยธรรมชาติ และบทบาทในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับท้องถิ่นเกี่ยวกับการเสนอแนะปัญหาและข้อคิดเห็นต่างๆ ในฐานะตัวแทนของประชาชนและในฐานะประชาชนในพื้นที่ด้วย แต่ที่ผ่านมามีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังไม่ได้แสดงบทบาทของตนเท่าที่ควร จึงทำให้ปัญหาความต้องการของประชาชนไม่ได้รับการส่งเสริมแก้ไข หรือ สนองตอบการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ในทุกด้าน

จากการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ณัฐภักดิ์ และพิรสิทธิ์, 2556) พบว่าประชาชนยอมรับในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ที่ไม่ยอมรับบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มีความเห็นว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังไม่มีความชัดเจน ผลงานต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการ ไม่ได้ทำให้ส่วนรวมอย่างแท้จริงเป็นการทำเพื่อฐานคะแนนเสียงของนักการเมืองเท่านั้น สำหรับความจำเป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่าประชาชนมองว่าประเทศไทยยังจำเป็นต้องมีองค์การบริหารส่วนจังหวัด และบางกลุ่มมีความเห็นว่าไม่มีความจำเป็นเลยหรือมีความจำเป็นไม่มากนักที่จะต้องมีองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีความเห็นว่าการดำเนินกิจกรรมหรืออำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะส่วนใหญ่มีความซ้ำซ้อนกับเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงการทำบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาจังหวัดเพียงใด และควรส่งเสริมบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดอย่างไร

### วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการทำบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก

### วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากร คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกทั้งหมด จำนวน 30 คน

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา มุ่งทำความเข้าใจการทำบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก การศึกษานี้ใช้วิธีเก็บข้อมูล 2 วิธี คือ

1. การศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary review) เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานและบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก

2. การศึกษาโดยการเก็บข้อมูลสนาม (Survey) ด้วยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามจากกลุ่มประชากร คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการทำบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดพิษณุโลกในการควบคุมดูแลการทํากิจการของฝ่ายบริหารและการพัฒนาจังหวัด เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ปัญหาสำคัญที่พบและแนวทางการแก้ปัญหา

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองเพื่อความครบถ้วนของข้อมูล และจำนวนแบบสอบถาม ซึ่งผู้ศึกษาสามารถเก็บข้อมูลได้ 30 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตาราง สำหรับข้อมูลจากคำถามปลายเปิดใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

## ผลการวิจัย

## ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เป็นเพศชาย จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 97.2 เพศหญิง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8

อายุอยู่ในช่วง 40 - 49 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาอยู่ในช่วง 50 - 59 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3

ภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 86.7 และมีภูมิลำเนาที่อื่น 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 ได้แก่ จังหวัดลำปาง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 จังหวัดแพร่ และ กรุงเทพมหานคร จังหวัดละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3

การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมา คือ สูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 และระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3

การประกอบอาชีพด้านการค้าขาย (ประกอบอาชีพธุรกิจการค้า) จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมา คือ ทำงานอาชีพ หรือ กึ่งวิชาชีพ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 ได้แก่ นักหนังสือพิมพ์ จำนวน 1 คน หน่วยงานจำนวน 2 คน ครู/อาจารย์ จำนวน 1 คน อื่น ๆ 3 คน และอาชีพเกษตรกร จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7

ประสบการณ์ทางการเมือง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 53.4 เคยเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 และไม่มีประสบการณ์ทางการเมืองมาก่อน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7

## ตอนที่ 2 การทำบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดพิษณุโลก

## 1. การทำบทบาทด้านการพัฒนาท้องถิ่น แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การทำบทบาทด้านการพัฒนาท้องถิ่น

| การทำบทบาท                           | ระดับความสำคัญ |        |         |        |       |        |
|--------------------------------------|----------------|--------|---------|--------|-------|--------|
|                                      | มาก            |        | ปานกลาง |        | น้อย  |        |
|                                      | จำนวน          | ร้อยละ | จำนวน   | ร้อยละ | จำนวน | ร้อยละ |
| 1. การเสนอวิธีการแก้ปัญหาของสภา อบจ. | 28             | 94.4   | 2       | 6.7    | 0     | 0      |
| 2. สอบถามข้อเท็จจริง                 | 28             | 94.4   | 1       | 3.3    | 1     | 3.3    |

2. การนำเสนอวิธีการแก้ปัญหา ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ส่วนใหญ่เสนอวิธีการแก้ปัญหาในที่ประชุมสภาจังหวัด ร้อยละ 76.7 รองลงมา คือ เสนอในที่ประชุมคณะกรรมการระดับอำเภอ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 56.7 และเสนอในที่ประชุมอื่นๆ น้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาด้านการพัฒนาท้องถิ่น

| การทําทบทวน                                    | จำนวน | ร้อยละ |
|------------------------------------------------|-------|--------|
| 1. เสนอในที่ประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน           | 8     | 26.7   |
| 2. เสนอในที่ประชุมคณะกรรมการการคลัง            | 10    | 10.0   |
| 3. เสนอในที่ประชุมคณะกรรมการสภาตำบล            | 12    | 40.0   |
| 4. เสนอโดยตรงต่อหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ  | 14    | 46.7   |
| 5. เสนอสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) ในเขตจังหวัด | 15    | 50.0   |
| 6. เสนอในที่ประชุมคณะกรรมการระดับอำเภอ         | 17    | 56.7   |
| 7. เสนอในที่ประชุมสภาจังหวัด                   | 23    | 76.7   |

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3. การทําทบทวนด้านการควบคุมดูแล ส่วนใหญ่ทําทบทวนด้านการสอบถามข้อเท็จจริง และเสนอญัตติ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 98.3 สำหรับการตั้งกระทู้ถามข้อเท็จจริงที่เป็นเครื่องมือในสภาจังหวัดพิษณุโลกนิยมใช้ เพื่อการควบคุมฝ่ายบริหาร ให้การพัฒนาเป็นไปในแนวทางนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การทําทบทวนด้านการควบคุมดูแล

| การทําทบทวน                                       | จำนวน | ร้อยละ |
|---------------------------------------------------|-------|--------|
| 1. การตั้งกระทู้ถาม                               | 16    | 53.3   |
| 2. การสอบถามข้อเท็จจริง                           | 28    | 98.3   |
| 3. การเสนอญัตติ                                   | 28    | 98.3   |
| 4. การเสนอร่างข้อบัญญัติเข้าสู่อการพิจารณาจังหวัด | 30    | 100.0  |

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4. การทําทบทวนในการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ ตามข้อบัญญัติจังหวัด ส่วนใหญ่ใช้วิธีการการสอบถามคณะกรรมการหมู่บ้าน/สภาตำบล จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 90.0 รองลงมาคือ การสังเกตการณ์ด้วยตนเอง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 83.3 ให้คณะอนุกรรมการวิสามัญประจำสภาจังหวัดติดตามผล จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 ใช้วิธีการสอบถามข้อเท็จจริง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 ตั้งกระทู้ถาม จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 56.7 ตรวจสอบกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 33.7 และอื่น ๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 แสดงดังตารางที่ 4

**ตารางที่ 4** การทำบทบาทในการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ ตามข้อบัญญัติ  
จังหวัด

| ลำดับ | วิธีการทำบทบาท                              | จำนวน | ร้อยละ |
|-------|---------------------------------------------|-------|--------|
| 1     | ตรวจสอบกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง       | 11    | 36.7   |
| 2     | ตั้งกระทู้ถาม                               | 17    | 56.7   |
| 3     | สอบถามข้อเท็จจริง                           | 18    | 60.0   |
| 4     | ให้คณะกรรมการวิสามัญประจำสภาจังหวัดติดตามผล | 20    | 66.7   |
| 5     | การสังเกตการณ์ด้วยตนเอง                     | 25    | 83.3   |
| 6     | การสอบถามคณะกรรมการหมู่บ้าน/สภาตำบล         | 27    | 90.0   |

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

**ตอนที่ 3** ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน ปัญหาสำคัญที่พบและแนวทางการแก้ปัญหาในการมีส่วน  
เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาเพื่อสนองความต้องการของประชาชน

**1. งบประมาณมีจำกัด**

เนื่องจากรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกไม่เพียงพอ ทำให้งบประมาณเพื่อ  
พัฒนามีน้อย เป็นผลให้การพัฒนาของส่วนอำเภอต่าง ๆ ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมี  
ประสิทธิภาพและทั่วถึง

**แนวทางการแก้ไขปัญหา**

ควรมีการปรับปรุงระบบงบประมาณ ควรมีการเร่งรัดการจัดเก็บภาษีให้ได้ครบร้อยละ  
เปอร์เซ็นต์ เพื่อให้รายได้เพิ่มนอกจากนี้ส่วนกลางควรจัดสรรงบประมาณให้เพิ่มจากเดิมโดยจัดสรร  
เงินในรูปของเงินก้อน (Lump Sum) เพื่อเกิดการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ส่วนท้องถิ่น  
ตลอดจนการจัดหาอุปกรณ์ เครื่องจักรกล เพื่อใช้ในการพัฒนาตามโครงการต่าง ๆ

**2. การประสานงานหรือการให้ความร่วมมือ**

ขาดการสนับสนุนจากทางราชการและภาคเอกชนเท่าที่ควร ทางราชการมีระเบียบขั้นตอน  
มาก บางระเบียบล้าสมัย ทำให้การปฏิบัติงานไม่ทันเวลา

**แนวทางการแก้ไขปัญหา**

ควรให้ฝ่ายข้าราชการเห็นความสำคัญของโครงการต่าง ๆ เพื่อจะได้ร่วมมือกับสมาชิกสภา  
องค์การบริหารส่วนจังหวัดในการพัฒนางาน

**3. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด**

การแบ่งพรรคแบ่งพวก ไม่มีความสามัคคีปรองดองกัน บางคนขาดความรับผิดชอบทั้งต่อ  
สภาและต่อประชาชน ทำให้การหันหน้ามาประนีประนอมกันมีน้อย

**แนวทางการแก้ไขปัญหา**

จัดการอบรมสัมมนาสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นระยะ ๆ เพื่อให้สมาชิก  
สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ทราบบทบาทหน้าที่ของตนเพื่อให้การปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและ  
ประสานงานกันได้อย่างราบรื่น มีความสามัคคีปรองดองกันเพื่อพัฒนาจังหวัด สร้างขวัญกำลังใจ

#### 4. ข้าราชการ

ข้าราชการไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรจึงทำให้กระทุ้ง ญัตติ หรือข้อสอบถามข้อเท็จจริงไม่ได้รับการตอบสนองทั้ง ๆ ที่สภาได้มีการลงมติไปแล้ว หรือบางครั้งก็มิได้ดำเนินการอย่างจริงจัง เจ้าหน้าที่ขาดความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ และอัตรากำลังเจ้าหน้าที่มีน้อย

##### แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

ควรให้ข้าราชการมีความตั้งใจ รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนาจังหวัด รวมถึงเพิ่มความรู้ความสามารถ และเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ที่มากพอต่อการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ทางราชการควรร่วมมือกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการปฏิบัติงาน

#### 5. ประชาชน

ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย

##### แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

ควรให้ประชาชนได้มีโอกาสเลือกคนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารบ้าง

#### อภิปรายผล

การทำบทบาทของสมาชิกของสมาชิกสภาองค์การบริหารจังหวัดพิษณุโลก ได้มีการทำบทบาทด้านการควบคุมฝ่ายบริหาร ได้แก่ การตั้งกระทู้ถาม ได้มีการกระทู้ถามถามทั่วไปแบบที่ต้องตอบในที่ประชุมสภา แสดงถึงการตั้งกระทู้ถามเป็นเครื่องมือหนึ่งหรือเป็นการแสดงบทบาทหนึ่งของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อควบคุมให้ฝ่ายบริหารจะต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความระมัดระวัง รวมทั้งเป็นการชี้แนะหรือเปิดเผยข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานของจังหวัด ซึ่งการตั้งกระทู้ถามนี้เป็นการตั้งตามปัญหาและความต้องการของประชาชน อย่างไรก็ตามการตั้งกระทู้ถามของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนี้ ฝ่ายบริหาร ผู้ว่าราชการจังหวัดมีสิทธิไม่ตอบหากเห็นว่าข้อความนั้น ๆ ยังไม่ควรเปิดเผย (กรมการปกครอง, 2541)

การทำบทบาทในการมีส่วนร่วมในการร่างข้อบัญญัติ เนื่องจากในการพัฒนาทุกรูปแบบต้องมีงบประมาณรองรับ และในการพัฒนาในส่วนรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกโครงการต้องอยู่ในข้อบัญญัติจังหวัด ดังนั้นการที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการเสนอร่างข้อบัญญัติจังหวัด จึงเป็นการทำบทบาทหนึ่งของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อการพัฒนาจังหวัด

การทำบทบาทการควบคุมและปฏิบัติงานร่วมกับฝ่ายบริหาร

1. การสอบถามข้อเท็จจริง ในการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารราชการส่วนภูมิภาค สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสิทธิ์ที่จะสอบถามข้อเท็จจริงเพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนมากที่สุดทุกโครงการในความรับผิดชอบของทางราชการที่สังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาค ผู้ว่าราชการจังหวัดมีสิทธิไม่ตอบหากเห็นว่าข้อความนั้น ๆ ยังไม่ควรเปิดเผย (กรมการปกครอง, 2541)

2. การติดตามและประเมินผลตามข้อบัญญัติจังหวัด สอดคล้องกับการศึกษาของ (ธนะวัฒน์, 2552) ที่พบว่าเมื่อโครงการที่อยู่ในข้อบัญญัติได้รับอนุมัติแล้ว ในระหว่างการค้าเนินการ หรือดำเนินการแล้ว สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ออกติดตามโครงการ ว่าเป็นไปโดยสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายขอโครงการหรือไม่ หากโครงการดังกล่าวเป็นไปโดยทุจริตสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจตั้งกระทู้ถาม หรือสอบถามข้อเท็จจริง หรืออาจติดตามและประเมินผลในลักษณะการแนะนำ



## แนวทางในการส่งเสริมบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารจังหวัดพิษณุโลก สรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับรายได้เนื่องจากรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่เพียงพอ ทำให้งบประมาณเพื่อ การพัฒนามีน้อย เครื่องจักร อุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่เพียงพอ ทำให้งบประมาณเพื่อการพัฒนาของอำเภอต่าง ๆ ได้น้อยลงไปด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารจังหวัดพิษณุโลก ควรทำบทบาทบริหารงบประมาณเนื่องจากเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารเพราะหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่กฎหมายท้องถิ่นมีอยู่นั้น ต้องบริหารจัดการ หรือดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบาย แผน หรือโครงการที่กำหนดไว้ และการบริหารหรือการดำเนินการต้องใช้เงินหรืองบประมาณ

2. ปัญหาด้านการประสานงานหรือการให้ความร่วมมือ สำหรับสมาชิกสภาองค์การบริหารจังหวัดพิษณุโลก ควรทำบทบาทการประสานงานกับหน่วยงานของทางราชการหรือองค์กรเอกชน เนื่องจากบางครั้งไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร ประกอบกับส่วนราชการมีระเบียบขั้นตอนต่าง ๆ มาก ทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า ไม่ทันเวลา บางหน่วยราชการไม่ให้ความสำคัญแก่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

### 3. ปัญหาด้านบุคลากร

3.1 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดควรมีเวลาในการออกพบปะประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อให้ไม่ทราบปัญหาที่แท้จริงของประชาชน เนื่องจากเกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวกของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ไม่มีความสามัคคี และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดบางคนไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง

3.2 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดควรมีส่วนร่วมในการร่างข้อบัญญัติ เนื่องจากในการพัฒนาทุกรูปแบบต้องมีงบประมาณรองรับ และในการพัฒนาในส่วนรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกโครงการต้องอยู่ในข้อบัญญัติจังหวัด

### สรุปผลการวิจัย

การทำบทบาทของสมาชิกของสมาชิกสภาองค์การบริหารจังหวัดพิษณุโลก พบว่าได้มีการทำบทบาทในด้านการควบคุม กำกับงานในหน้าที่รับผิดชอบด้วยการสอบถามข้อเท็จจริง การเสนอญัตติเพื่อการควบคุมฝ่ายบริหารให้การพัฒนาเป็นไปในแนวทางนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับอดีตสัน (2551) ที่พบว่า บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดควรมีการประชาสัมพันธ์ผลงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ประชาชนในเขตรับผิดชอบได้รับรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อได้รับรู้บทบาทและความสำคัญขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มีการทำบทบาทการมีส่วนร่วมในการเสนอร่างข้อบัญญัติ มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อร่างข้อบัญญัติของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่เสนอเข้าสู่การพิจารณาของสภาจังหวัด ทำบทบาทในการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการตามข้อบัญญัติจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดใช้วิธีการการสอบถามคณะกรรมการหมู่บ้าน/สภาตำบล สังเกตการณ์ด้วยตนเอง ให้คณะอนุกรรมการวิสามัญประจำสภาจังหวัดติดตามผล สอบถามข้อเท็จจริง ตั้งกระทู้ถามถามทั่วไปแบบที่ต้องตอบในที่ประชุมสภา และตรวจสอบกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับการศึกษาของ ธนะวัฒน์ (2552) ที่พบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีบทบาทในการออกติดตามโครงการ เมื่อโครงการที่อยู่ใน

ข้อบัญญัติได้รับอนุมัติแล้ว ทั้งในระหว่างการดำเนินการ หรือ ดำเนินการแล้ว ว่าเป็นไปโดยสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการหรือไม่ หากโครงการดังกล่าวเป็นไปโดยทุจริต สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจตั้งกระทู้ถาม หรือสอบถามข้อเท็จจริง หรืออาจติดตามและประเมินผลในลักษณะการแนะนำ

### **แนวทางในการส่งเสริมบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย**

**ส่งเสริมบทบาทด้านการพัฒนางบประมาณ** เนื่องจากรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด พิษณุโลกยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาจังหวัด ทำให้การปฏิบัติงานไม่คล่องตัว ภาครัฐควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก และควรกระจายอำนาจการจัดสรรงบประมาณให้แก่ท้องถิ่น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทำบทบาทการกำหนดนโยบายการเงิน การคลังได้ และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เช่น การอบรมเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ การติดตามภาษีค้างชำระ จัดทำระบบแผนการนำภาษีมาใช้ สอดคล้องกับการศึกษาของนิรันดร์ (2544) ที่พบว่า การปรับอัตราภาษีท้องถิ่นต่าง ๆ เป็นเพิ่มรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และมีการจัดทำระบบแผนการนำภาษี

**ส่งเสริมบทบาทด้านการประสานงาน** เจ้าหน้าที่ของทางราชการไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร โดยเฉพาะส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดควรเร่งประสานภาครัฐและให้ความสำคัญกับความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกด้วยกันเองทำงานประสานกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับการศึกษาของ นิธิวดี (2548) พบว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับชั้นควรให้ความสำคัญแก่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพราะเป็นบุคคลที่ประชาชนเลือกตั้งเข้ามาเป็นตัวแทน เพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน หากมีกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาก็สมควรร่วมมือเพื่อความเจริญของท้องถิ่นต่อไป (ทั้งนี้ต้องอยู่ในระเบียบและกฎหมาย)

**ส่งเสริมบทบาทด้านบุคลากร** สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกคนต้องมีความจริงใจต่อประชาชนและส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ตัว หรือพวกพ้อง มีความสามัคคี ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก รู้จักหน้าที่บทบาทของตนเอง และกระทรวงมหาดไทยควรมีการอบรมให้ความรู้เป็นระยะ เพื่อให้มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ของประชาชนในด้านสวัสดิการ และควรจะมีการเพิ่มเงินเบี้ยเลี้ยงและค่าตอบแทนที่เหมาะสม ข้าราชการส่วนจังหวัดควรมีความตั้งใจกระตือรือร้นในการปฏิบัติเพื่อความคล่องตัว และควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นให้มากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของอาดิสัน (2551) ที่ได้เสนอแนวทางการพัฒนาบุคลากรด้วยการจัดอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีความรู้ในกฎหมายระเบียบ วิธีปฏิบัติทางราชการที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน ข้าราชการควรให้ความสำคัญแก่บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อการพัฒนาจังหวัดเนื่องจากเป็นตัวแทนของประชาชน และควรมีการประชาสัมพันธ์ผลงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ประชาชนในเขตรับผิดชอบได้รับรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อได้รับรู้บทบาทและความสำคัญขององค์การบริหารส่วนจังหวัด สอดคล้องกับการศึกษาของกับ พรต (2545) ที่พบว่าการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรักและเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย เห็นความสำคัญของการใช้

สิทธิ์ใช้เสียง และมีส่วนร่วมในการปกครองระดับท้องถิ่นและระดับประเทศชาติ เป็นเรื่องสำคัญที่ควรประชาสัมพันธุ์ให้ประชาชนตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง

### กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. พิรสิทธิ์ คำวนศิลป์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ลีละไกรวรรณ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและชี้แนะการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดพิจิตรที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอบคุณวิทยาลัยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่สนับสนุนการวิจัย

### เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2541). คู่มือการกำกับดูแลการปกครองท้องถิ่นในหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อสาธิตราชบัณฑิต.
- ณัฐภัทร์ สัมฤทธิ์ และพิรสิทธิ์ คำวนศิลป์. (2556). บทบาทหน้าที่และความจำเป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ธนะวัฒน์ วัชรวิธานนท์. (2552). บทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ระดับอำเภอ: กรณีศึกษาจังหวัดนครนายก. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิธิตี ภูมิเฉลิมพิมล. (2548). บทบาทการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสุพรรณบุรี. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นิรันดร์ ด่านไพบูลย์. (2544). การจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรต ทับทิมทอง. (2545). ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ ของสมาชิกสภา และฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด: ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อดิถัน อาลีอิสเฮาะ. (2551). ความเข้าใจและการรับรู้บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานีของผู้นำท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.